

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

LĒMUMS

Rīgā

24.08.2023. Nr. P005-17/27.1/11230

Uz 01.08.2023. Nr. b/n

SIA "TTTTTT"
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu
un uzziņas sniegšanas atteikumu

Valsts ieņēmumu dienests ir saņēmis SIA "TTTTTT" (turpmāk – Iesniedzēja), reģ. Nr. 44444444444, 2023. gada 1. augusta iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums), un informē.

Iesniedzēja iesniegumā norāda šādu faktu aprakstu.

Iesniedzēja nodarbojas ar auto tirdzniecību un dažreiz tirdzniecībā ir automašīnas, kuras interesē klientus ārpus Latvijas. Šobrīd tirdzniecībā ir 2020. gada automobilis "Mercedes Benz C200", kuru gribētu nopirkt klients no Baltkrievijas. Automašīna cena ir 15000 *euro* - netto.

Iesniedzēja lūdz sniegt atbildi uz šādiem jautājumiem:

1. Kā var veikt norēķinu, ja klients nevar veikt pārskaitījumu no Baltkrievijas bankas konta, kā arī nevar atvērt kontu Latvijas bankās, taču viņam ir skaidra nauda? Lūdzam sniegt komentārus par visiem iespējamiem variantiem, kā arī vai ir iespējams sagatavot kādu prasījuma veidlapu vai citu dokumentu?

2. Cik zināms, ja klients nav sankciju sarakstā un a/m summa nepārsniedz 50000 *euro* netto, ir atļauts to pārdot. Vai tomēr ir kādi citi nosacījumi?

3. Pēc pieredzes Iesniedzēja zina, ka Lietuvas partneri bez sarežģījumiem tirgo automašīnas Baltkrievu klientiem, jo ir iespēja aiziet uz banku un iemaksāt pārdevēja kontā pirkuma summu. Vai ir iespējams, ka klients no Baltkrievijas aiziet Latvijā uz banku un ieskaita to Iesniedzējas kontā? Cik zināms, līdz šim naudu varēja iemaksāt bankas kontā tikai uzņēmuma valdes loceklis.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot Iesniedzējas iesniegumā sniegto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, secina, ka Iesniedzējas lūgums par uzziņas sniegšanu par iesniegumā uzdoto trešo jautājumu ir noraidāms šādu apsvērumu dēļ.

Administratīvā procesa likuma 9. nodaļas "Uzziņa par savām tiesībām" mērķis ir iestādei saistošu skaidrojumu sniegšana par privātpersonas tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98. panta pirmo un trešo daļu privātpersonai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā (turpmāk – uzziņa). Iesniegumā par uzziņu ietver faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma, paskaidrojumu, kādēļ šī uzziņa nepieciešama un pēc iesniedzēja ieskata – arī juridiskus apsvērumus.

Administratīvā procesa likuma 101. panta otrajā un trešajā daļā noteikts, ja uzziņas adresāts ir rīkojies atbilstoši viņam izsniegtajai uzziņai, tad iestādes vēlāk izdots administratīvais akts, kas attiecas uz jautājumu, par kuru šī uzziņa sniegta, nevar būt adresātam nelabvēlīgāks arī tad, ja vēlāk iestāde konstatē, ka uzziņa nav bijusi pareiza. Ja jautājums, par kuru sniegta uzziņa, vēlākā administratīvajā lietā ir viens no vairākiem jautājumiem, kas iestādei jāvērtē, tad šis vērtējums nevar būt adresātam nelabvēlīgāks, izņemot gadījumu, kad citādi lietas kopējais iznākums būtu adresātam nelabvēlīgāks vai arī tas būtu pretrunīgs.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-34/2008 13. punktā minēto, uzziņa ir veids, kā persona, pirms vēl valsts nav nodibinājusi publiski tiesiskās attiecības administratīvā akta veidā (tātad, realizējot publisko varu), var uzzināt kompetentās iestādes viedokli attiecīgajā jautājumā. Uzziņa ir iestādes atbilde uz uzdoto jautājumu par to, kā konkrētajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas. Caur tiesībām uz uzziņu persona īsteno tai Latvijas Republikas Satversmes 90. pantā garantētās tiesības zināt savas tiesības, kas ir vērstas uz tiesiskās noteiktības un tiesiskās skaidrības nodrošināšanu. Šīs tiesības īstenošanas rezultātā persona var plānot savu rīcību, nebaidoties, vai pati ir pareizi sapratusi tiesību normas. Minētā sprieduma 17. punktā ir atzīts, ka iestādei, saņemot iesniegumu izsniegt uzziņu, ir jāapzinās gan tas, ka persona prasa uzziņu tieši tā iemesla dēļ, lai noskaidrotu savus publiski tiesiskos pienākumus, gan tas, ka ļoti iespējams, persona rīkosies atbilstoši uzziņā teiktajam.

No minētā izriet, ka uzziņas sniegšanas mērķis ir sniegt konsultāciju par to, kā pēc iestādes ieskatiem privātpersonai būtu jārīkojas konkrētajā tiesiskajā situācijā, lai privātpersonas veiktās darbības saskaņā ar uzziņā norādīto iestāde uzskatītu par likumīgām. Uzziņa ir veids, kā persona var uzzināt kompetentās iestādes viedokli par tiesību normu piemērošanu konkrētā situācijā, pirms ir uzsākta publiski tiesisko attiecību dibināšana (administratīvā akta izdošana).

Attiecīgi uzziņa sniedzama iesniedzējai par konkrētu jautājumu tās tiesiskajā situācijā, lai iesniedzēja to varētu izmantot vēlākā administratīvajā lietā. Tātad, iesniegumā uzdotajam jautājumam jābūt par konkrētām tiesiskajām attiecībām, kam

varētu sekot iesniedzējas rīcība atbilstoši iestādes sniegtajai uzziņai un par kuriem iestāde vēlāk attiecībā uz iesniedzēju varētu izdot administratīvo aktu.

Turklāt atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98. panta otrajā daļā noteiktajam iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma (turpmāk – Sankciju likums) 13. panta pirmajā daļā noteikts, ka kompetentās institūcijas veic visas tās darbības, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu starptautisko un nacionālo sankciju izpildi. Minētā panta ceturtās daļas 1. un 5. punktā noteikts, ka Latvijas Banka kā kompetentā institūcija uzrauga: starptautiskajās vai nacionālajās sankcijās paredzēto ierobežojumu izpildi attiecībā uz finanšu tirgus dalībniekiem, kuriem šis likums nenosaka citu kompetento institūciju; nosaka finanšu tirgus dalībniekiem prasības attiecībā uz finanšu ierobežojumu piemērošanu, ja šie ierobežojumi izriet no tādām Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktajām sankcijām, kuru ievērošana būtiski ietekmē finanšu tirgus dalībnieku vai finanšu tirgus intereses.

Savukārt Sankciju likuma 13. panta 4.² daļā noteikts, ka Valsts ieņēmumu dienests kā kompetentā institūcija uzrauga starptautiskajās un nacionālajās sankcijās noteikto finanšu un civiltiesisko ierobežojumu izpildi attiecībā uz tādām personām, kuras tas uzrauga saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumu (turpmāk – NILLTPFN likums).

NILLTPFN likuma 3. panta pirmās daļas 9. punktā noteikts, ka šā likuma subjekti ir citas juridiskās vai fiziskās personas, kas nodarbojas ar transportlīdzekļu, kultūras pieminekļu, dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu vai cita veida preču tirdzniecību, kā arī ar starpniecību minētajos darījumos vai cita veida pakalpojumu sniegšanu, ja maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā vai valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 *euro* vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas.

Tādējādi Iesniedzējai ir jāizvērtē, vai attiecībā vismaz uz vienu no Iesniedzējas klientiem tiek izpildīts NILLTPFN likuma 3. panta pirmās daļas 9. punkta nosacījums, ka klients maksājumu veic skaidrā naudā vai skaidru naudu par šo darījumu iemaksā kredītiestādē pārdevēja kontā 10 000 *euro* vai lielākā apmērā vai valūtā, kas saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu darījuma veikšanas dienas sākumā ir ekvivalenta 10 000 *euro* vai pārsniedz šo summu, neatkarīgi no tā, vai šo darījumu veic kā vienu operāciju vai kā vairākas savstarpēji saistītas operācijas. Savukārt, ja šis nosacījums kādā brīdī tiek izpildīts, tad Iesniedzējai atbilstoši NILLTPFN likuma 45. panta ceturtajai daļai 10 darbdienu laikā pēc darījuma attiecību uzsākšanas dienas, darījuma partneru vienošanās par darījumu, pakalpojumu sniegšanu un saņemšanu jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam ziņojums par savas darbības veidu un jāizpilda visas NILLTPFN likumā NILLTPFN likuma subjektiem noteiktās prasības.

No Iesniedzējas iesniegumā norādītā faktu apraksta izriet, ka Iesniedzēja, kura nodarbojas ar auto tirdzniecību, tirdzniecībā šobrīd ir 15 000 *euro* vērts automobilis, kuru vēlas iegādāties klients no Baltkrievijas. Tāpat no Iesniedzējas iesniegumā uzdotā trešā jautājuma izriet, ka Iesniedzēja lūdz sniegt atbildi, vai ir iespējams, ka Iesniedzējas klients no Baltkrievijas aiziet Latvijā uz banku un ieskaita skaidru naudu Iesniedzējas kontā.

Ievērojot, ka normatīvajos aktos Valsts ieņēmumu dienestam nav noteikta kompetence uzraudzīt starptautiskajās un nacionālajās sankcijās noteikto ierobežojumu izpildi finanšu iestādēs (kredītiestādēs, komercbankās), Valsts ieņēmumu dienesta kompetencē nav sniegt uzziņu jautājumā, vai komercbanka ir tiesīga veikt minēto operāciju un vai Latvijas Banka sniegs atļauju SIA "TTTTTT" Baltkrievijas klientam veikt Iesniedzēja piedāvātās darbības.

Ņemot vērā, ka uzziņa tiek izsniegta Iesniedzējai par konkrētiem normatīvo aktu piemērošanas jautājumiem tās tiesiskajā situācijā, lai Iesniedzēja to varētu izmantot vēlākā administratīvajā lietā un par kuriem Valsts ieņēmumu dienests vēlāk attiecībā uz Iesniedzēju varētu izdot administratīvo aktu, un to, ka par iesnieguma trešo jautājumu Valsts ieņēmumu dienests attiecībā uz Iesniedzēju administratīvo aktu neizdos, tad Iesniedzēja nevar īstenot Administratīvā procesa likuma 9. nodaļā ietverto uzziņas saņemšanas mērķi un uzziņa par iesniegumā uzdoto trešo jautājumu nav sniedzama.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 98. panta pirmo, otro un trešo daļu, 101. panta otro un trešo daļu, **nolemju:**

atteikt sniegt uzziņu Iesniedzējai par iesniegumā uzdoto trešo jautājumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 101. panta sesto daļu, 91. panta trešo daļu, 76. panta otro daļu, 188. panta otro daļu un likuma "Par Valsts ieņēmumu dienestu" 22. panta pirmo daļu Iesniedzējai ir tiesības viena mēneša laikā pēc lēmuma paziņošanas pārsūdzēt to daļā par uzziņas sniegšanas atteikumu tiesā, pieteikumu iesniedzot Administratīvā rajona tiesu namā pēc Iesniedzējas juridiskās adreses atbilstoši Administratīvā procesa likuma 189. pantam.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējis Iesniedzējas iesniegumā ietverto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu par Iesniedzējas iesniegumā uzdoto pirmo un otro jautājumu.

Likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30. panta pirmajā daļā noteikts, ka nodokļu maksātāji, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, katru mēnesi līdz 15. datumam Ministru kabineta noteiktajā kārtībā deklarē visus iepriekšējā mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz 1500 *euro*. Nodokļu maksātājiem, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti, nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 7200 *euro* (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās).

Tātad veikt darījumus skaidrā naudā, kura summa pārsniedz 7200 *euro*, Latvijas teritorijā ir aizliegts, t. i., skaidras naudas veidā ir atļauts veikt darījumu, nepārsniedzot likumā “Par nodokļiem un nodevām” noteikto ierobežojumu (7200 *euro*), savukārt, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus, nodokļu maksātājs drīkst veikt darījumu par jebkuru summu.

Ierobežojumus preču izvešanai no Eiropas Savienības uz Baltkrieviju noteikti Padomes 2006. gada 18. maija Regulā Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu (turpmāk – Regula Nr. 765/2006).

Regulas Nr. 765/2006 1. zb panta 1. punktā noteikts, ka ir aizliegts sniegt specializētus finanšu ziņojumapmaiņas pakalpojumus, ko izmanto finanšu datu apmaiņai, juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām, kuras uzskaitītas XV pielikumā, vai jebkurai juridiskai personai, vienībai vai struktūrai, kura iedibināta Baltkrievijā un kurai vairāk nekā 50 % īpašuma daļu tieši vai netieši ir XV pielikumā uzskaitītas vienības īpašumā.

Regulas Nr. 765/2006 XV pielikumā ir uzskaitītas šādas juridiskās personas: Belagroprombank, Bank Dabrabyt, Development Bank of the Republic of Belarus, Belinvestbank.

Tādējādi specializēti finanšu ziņojumapmaiņas pakalpojumi (SWIFT) ir aizliegti tikai uzņēmumiem “Belagroprombank”, “Bank Dabrabyt”, “Development Bank of the Republic of Belarus”, “Belinvestbank”.

Informējam, ka iesniegumā minētā automobiļa izvešanu no Eiropas Savienības uz Baltkrieviju Regulā Nr. 765/2006 minētie ierobežojumi neskar. Proti, šobrīd nav ierobežojumu automobiļa izvešanai no Latvijas uz Baltkrieviju.

Vienlaikus informējam, ka sankciju kontekstā jāievēro arī Regulas Nr. 765/2006 2. panta 2. punktā noteiktais aizliegums tieši vai netieši darīt pieejamus līdzekļus vai saimnieciskos resursus regulas I pielikumā uzskaitītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām un struktūrām vai to interesēs. Tādējādi Iesniedzējai ir nepieciešams izvērtēt darījuma partnerus.

Atbildot uz pirmo jautājumu, informējam, ka atbilstoši Regulas Nr. 765/2006 1. zb panta 1. punktā noteiktajam bezskaidras naudas pārskaitījumi ir aizliegti tikai no uzņēmumu “Belagroprombank”, “Bank Dabrabyt”, “Development Bank of the Republic of Belarus”, “Belinvestbank” kontiem. Tā kā saskaņā ar likuma “Par nodokļiem un nodevām” 30. panta pirmo daļu nodokļu maksātājiem nav atļauts skaidrā naudā veikt darījumus, kuru summa pārsniedz 7200 *euro*, un Iesniedzējas pārdodamās preces – automobiļa *Mercedes Benz C200* – cena ir 15 000 *euro*, šāds preces pārdošanas darījums ir jāveic, izmantojot bezskaidras naudas norēķinu.

Atbildot uz otro jautājumu, informējam, ka iesniegumā minētā automobiļa izvešanu no Eiropas Savienības uz Baltkrieviju Regulā Nr. 765/2006 minētie ierobežojumi neskar. Proti, šobrīd nav ierobežojumu automobiļa izvešanai no Latvijas uz Baltkrieviju, ievērojot, ka darījumu partneris nav iekļauts Regulas Nr. 765/2006 I pielikumā.

Sniedzot uzziņu, izmantotas šādas tiesību normas: Padomes 2006. gada 18. maija Regulas Nr. 765/2006 par ierobežojošiem pasākumiem, ņemot vērā

situāciju Baltkrievijā un Baltkrievijas iesaistīšanos Krievijas agresijā pret Ukrainu, 1. zb panta 1. punkts, 2. panta 2. punkts un likuma “Par nodokļiem un nodevām” 30. panta pirmā daļa.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p. i.

I. Kārklīņa

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Jeļena Pļičko 67120831